

Засновники Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, Національна юридична бібліотека.
Заснований у 2011 році . Виходить раз на два тижні.
Головний редактор О. Онищенко, академік НАН України. *Редакційна колегія* В. Горвий (заступник головного редактора, Н. Іванова, А. Чекмарьов, А. Бергелська.
Адреса редакції: НБУВ, просп. 40-річчя Жовтня, 3, Київ, 03039, Україна.

Громадська думка про правотворення

/Бюлетень оперативних матеріалів на базі аналізу
правової електронної інформації/

№ 9
(серпень 2011 р.)

ЗМІСТ

АКТУАЛЬНА ПОДІЯ	2
АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС	3
НОВИНИ ЗАКОНОТВОРЧОГО ПРОЦЕСУ	8
ВІДГУКИ	15
Земельна реформа	15
Закон про електронну державну реєстрацію підприємств.....	20
Інше	22
ЩОДЕННИК БЛОГЕРА	29

КИЇВ 2011

**Колектив випуску щиро вітає
своїх читачів із 20-ю річницею
незалежності України!
Бажаємо добробуту та процвітання,
сподіваємося на плідну співпрацю!**

АКТУАЛЬНА ПОДІЯ

Виступ Президента: завершення реформ, боротьба з корупцією та незмінність курсу на євроінтеграцію

Завершити реформи, які вже тривають, і розпочати нові, а також безкомпромісну боротьбу з корупцією пообіцяв Президент В. Янукович, виступаючи з нагоди 20-ї річниці незалежності. До тези про європейський вибір глава держави звертався в майже 40-хвилинній промові декілька разів.

«Визнаю, що і в нинішній владі рівень корупції залишається критично високим. Я оголосив війну корупції, і це не просто гасло. У цій війні не буде своїх і чужих. І хто ще не зрозумів, відчує це, як кажуть, на своїй власній шкірі. Найближчим часом», – пообіцяв В. Янукович, зазначивши, що це відповідь тим, «хто хоче політиканством і демагогією підмінити правосуддя».

Президент наголосив на необхідності завершити вже розпочаті реформи, зокрема, він вважає, що податкова реформа, яка стартувала з набранням чинності нового Податкового кодексу, повинна отримати продовження.

«Чесний бізнес, який працює в прозорому регуляторному середовищі, платить прийнятні податки і впевнений у непорушності правил гри, повинен стати головним двигуном економіки сучасної України», – сказав він. «Досвід з підготовки та впровадження податкової реформи ще раз підтвердив: остаточні рішення мають прийматися тільки після широкого громадського обговорення, незалежних експертиз та врахування інтересів тих груп населення, яких ці зміни безпосередньо стосуються».

Попереду – проведення земельної реформи, а також реформа Збройних сил. Світова продовольча криза тільки набирає обертів, обумовлюючи значне посилення уваги до українського аграрного ресурсу. Потенціал України для залучення іноземних інвестицій, переконаний В. Янукович, повною мірою розкриється завдяки проведенню масштабної аграрної реформи. Перший

важливий крок – реформа земельних відносин, що вимагає підготовки до запровадження повноцінного ринку землі, завершення встановлення та оформлення прав власності на землю, формування механізмів захисту прав власників, унормування ефективного використання земель власниками за прямим призначенням, – підкреслив Президент України.

АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС

Ю. Половинчак, канд. іст. наук, старш. наук. співроб.

Законопроект «Про ринок земель» – ще один крок до запуску ринку землі

Кабінет Міністрів передав на розгляд Верховної Ради проект закону «Про ринок земель» № 9001-1. Законопроект, як вказано в пояснювальній записці, спрямований на завершення створення ринкових умов для залучення земельних ділянок сільськогосподарського призначення в економічний обіг.

Нагадаємо, чинний до кінця 2011 р. мораторій на продаж земель сільськогосподарського призначення був пов'язаний з відсутністю законів про земельний кадастр та про ринок землі. У Кабміні розраховують, що ВР зробить крок назустріч реалізації президентської ініціативи про формування ринку земель з 2013 р. і схвалить законопроект про ринок землі в першому і другому читанні до кінця поточного року. Ухвалений раніше та підписаний Президентом Закон «Про Державний земельний кадастр» набирає чинності з 1 січня 2012 р. Раніше голова Державного агентства земельних ресурсів С. Тимченко повідомив, що запустити автоматизовану систему земкадастру заплановано до кінця осені 2011 р. Він буде містити дані про власників і кордони всіх ділянок. Після цього база поповнюватиметься іншою інформацією про ділянки, зокрема, цільовим призначенням, якістю земель тощо. За оцінками С. Тимченка, для повного наповнення бази буде потрібно два-три роки.

На думку спікера Верховної Ради В. Литвина, мораторій на продаж землі сільськогосподарського призначення буде скасовано автоматично після прийняття закону про ринок земель. Чимало експертів наголошують на тому, що ухвалення відповідних законопроектів та зняття мораторію допоможе вивести ринок землі в цивілізоване, правове русло, ліквідувавши в цій сфері тіньові схеми, більшість з яких пов'язана з обходом мораторію на продаж землі.

Як підкреслює президент Асоціації «Земельний союз України» А. Кошиль, мета законопроектів про земельний кадастр і ринок землі – вивести операції із сільгоспземлями з тіні та забезпечити контроль держави за процесами, що відбуваються. Він наголошує, що за час дії мораторію відбулася «тотальна

тінізація обігу сільгоспземель» – в обхід мораторію використовувалися різні схеми купівлі-продажу. На думку експерта, така ситуація призводить до зниження інвестиційної привабливості українського аграрного сектору, до небажання інвесторів працювати в селі.

Правники вказують і на те, що мораторій на продаж земель, який забороняє майже 7 млн українських громадян розпоряджатися своїми земельними наділами, прямо суперечить ст. 41 Конституції України, в якій закріплено право громадян вільно володіти, користуватися й розпоряджатися своєю власністю.

Утім, чимало фахівців все ще сумніваються в необхідності зняття мораторію, принаймні в найближчі роки, – до того часу, поки в регулюванні земельних відносин буде наведено порядок.

Як підкреслив, з посиланням на дані дослідження Світового банку, генеральний директор Українського клубу аграрного бізнесу В. Лапа, понад 51 % населення України проти формування ринку землі, а ще 17,7 % за його формування лише тоді, коли для цього будуть створені необхідні правові та економічні умови.

Утім, незважаючи на неоднозначність ситуації з підтримкою розблокування ринку землі як у політикумі (негативне ставлення до відміни мораторію союзників «регіоналів» з парламентської більшості – «литвинівців» та комуністів відоме давно), так і громадськості, імовірність того, що вільний обіг земель сільгосппризначення буде запроваджений найближчим часом, досить висока. Головне тут, щоб ринок земель став легальним, прозорим і щоб почали вирішуватися проблеми, що накопичувалися десятиліттями.

Власне, як наголошують у Держкомземі, саме на це і спрямований зареєстрований у ВР законопроект про ринок земель. Документ передбачає створення єдиного порядку підготовки до продажу та продажу земельних ділянок, прав оренди на них на аукціонах, встановлює єдині правила та обмеження з обігу земельних ділянок на ринку.

Отже, щодо обмежень. По-перше, документ встановлює максимальну площу земельної ділянки, яка може перебувати у власності однієї людини. Зокрема, у поліссі така норма становить 1,5 тис. га, у лісостепу – 1,75 тис. га, у степу – 2,1 тис. га, у Карпатській гірській області – 900 га, Кримській гірській області – 1,1 тис. га. В інших регіонах розмір земельної ділянки в одних руках не повинен перевищувати 2,1 тис. га. Водночас загальна площа земельних ділянок може перевищити граничний максимальний розмір у випадку успадкування землі.

По-друге, відповідно до законопроекту, землі сільгосппризначення мають право купувати лише громадяни України, фермерські господарства, держава в особі центрального органу влади з питань земельних ресурсів або територіальні громади.

Документ передбачає, що іноземні особи не матимуть права власності на сільгоспземлю. При цьому юридичні особи з іноземною часткою статутного капіталу понад 10 %, які володіють земельними ділянками, зобов'язані здійснити

процедуру відчуження землі, інакше вона вилучатиметься в судовому порядку і передаватиметься у власність держави.

Законопроект також забороняє вносити право на земельну ділянку до статутного капіталу. Водночас власники зможуть використовувати право оренди землі як застави за кредитом.

Як зазначається в законопроекті, переважне право на придбання земельної ділянки сільгосппризначення мають держава, органи місцевого самоврядування, орендар чи користувач цією землею, власники суміжних ділянок. Для реалізації такої переваги власник земельної ділянки, що має намір її продати, зобов'язаний повідомити про це, опублікувавши відповідне оголошення в друкованих ЗМІ за місцем розташування землі, при цьому вказати ціну й умови продажу. Якщо суб'єкт права на переважну купівлю земельної ділянки протягом одного місяця після опублікування оголошення не заявив про свій намір купити ділянку, вважатиметься, що він відмовився від реалізації свого права. У такому разі продавець має право відчужити земельну ділянку за оголошеними в повідомленні умовами іншій особі.

Законопроект також передбачає, що термін дії договору про надання права користування чужою земельною ділянкою не може бути меншим, ніж 20 років, а для землі державної або комунальної власності – не повинен перевищувати 50 років.

Також законопроект про ринок земель передбачає відрахування 1 % від оренди землі на рахунки селищних та сільських рад. Згідно з підрахунками міністра аграрної промисловості і продовольства М. Присяжнюка, це 4–4,5 млрд грн щорічно, які сільські ради зможуть витратити на соціально-економічний розвиток.

Впливовим гравцем на ринку землі буде держава. За словами заступника голови Держземресурсів М. Калюжного, держава має намір сконцентрувати у своїх руках не менше 30 % сільськогосподарських угідь. З цією метою створюється державний земельний банк, що консолідуватиме неприватизовані землі. Як наголошує М. Калюжний, законопроект передбачає, зокрема, і розв'язання проблеми невикористання великих площ земель виморочної спадщини (майно, яке залишилося після померлої особи та на яке ніхто не заявляє або не може заявити домагань ні за заповітом, ні за передбаченим законом порядком правонаступництва), незатребуваних з різних причин паїв. Після схвалення закону власником цих земель стане держава, причому, як підкреслюється в пояснювальній записці, надходження до держбюджету в разі передання в оренду 1,4 млн га незатребуваних паїв, близько 2,8 млн га земель запасу (ріллі) і 1,8 млн га сільгоспземель виморочної спадщини за середньої нормативної грошової оцінки 1 га ріллі в 11,949 тис. грн, можуть становити 2,1 млрд грн на рік (за річної орендної ставки 3 % від нормативної грошової оцінки ділянки).

Оцінюючи норми законопроекту, аналітики демонструють різні підходи до

найбільш резонансних його норм. Серед таких, без сумніву, заходи, покликані запобігти спекуляції на ринку землі та не допустити обезземелення й українських селян. Ідеться про заборону на володіння землею іноземців, обмеження площ землі у власності, а також високе мито при перепродажі землі в перші 10 років.

Обмеження кола осіб, які мають право власності на сільськогосподарські землі, на думку керівника практики нерухомості компанії «КПД Консалтинг» В. Кисіля, не сприяє розвитку повноцінного ринку. За його словами, незважаючи на розширення переліку осіб, які мають право на купівлю землі для товарного сільгоспвиробництва за рахунок фермерських господарств, аналогічне право юросіб буде обмежено. Таким чином, реальні товаровиробники, що спеціалізуються на аграрному бізнесі, залишаються «за бортом» земельної реформи, тоді як не оформлені юридично фермерські господарства не є серйозними гравцями на ринку.

У свою чергу партнер ЮФ «Ільяшев і Партнери» М. Копейчиков припускає, що на практиці механізми обмежень на придбання землі, які пропонуються законом, можуть виявитися недостатньо дієвими: жорсткість відповідних норм нівелюється тим, що, по суті, через «пов'язаних» осіб буде можливо купувати значні обсяги земельних наділів.

Так само і юристи адвокатського об'єднання Arzinger не виключають, що іноземні особи, яких законопроект позбавляє права на володіння сільськогосподарськими землями, можуть «обійти» цю норму. З цією метою спочатку можна засновувати в Україні товариство, яке буде вважатися іноземною особою в розумінні законопроекту «Про ринок земель», після чого воно виступить засновником іншого товариства, яке матиме статус резидента й отримає право на купівлю сільгоспземлі. «Отже, як і в попередніх редакціях, не знайдено ефективного способу усунення іноземних осіб від можливості купувати сільськогосподарські землі», – наголошується в прес-релізі Arzinger.

Зі свого боку старший аналітик інвесткомпанії Dragon Capital Т. Левченко вважає пропоновані законопроектом механізми контролю цілком дієвими. «Очевидно, що це спрямовано на недопущення спекуляцій. І влада хоче залишити працювати на цьому ринку саме виробників аграрної продукції, а не будь-які фінансові організації, – пояснює експерт. – Фактично гравці ринку – це громадяни України, фермери. Причому статус фермера оновлений Президентом: ним може бути тільки людина з аграрною освітою, що не менше п'яти років пропрацювала в сільському господарстві».

Також, за словами Т. Левченко, для великих сільгоспкомпаній, акції яких торгуються на міжнародних біржах, після прийняття закону про ринок земель ситуація особливо не зміниться. Ці компанії є юридичними особами і, згідно з запропонованим проектом, не будуть мати доступу до торгів, пояснила експерт. Такі компанії будуть продовжувати брати землю в оренду.

Крім того, за прогнозами експерта, створення «більш прозорої ситуації з правами власності» сприятиме залученню коштів у галузь. Отже, Т. Левченко

розраховує на зміни на краще порівняно з нинішньою ситуацією, коли для багатьох фінансових структур, у тому числі банківських, кредитування сільського господарства є дуже ризикованою сферою.

Водночас экс-глава Держкомпідприємництва О. Кужель розглядає законодавчу ініціативу дати можливість закладати в іпотеку право оренди як достатньо ризиковану в українських реаліях. «Орендар заклав пай, не зміг повернути кредит, що далі? Що робити власникам паю? Це може бути повторенням приватизації 90-х років», – попереджує вона.

Неоднозначно експерти оцінюють і наслідки запровадження переважного права на придбання земельної ділянки сільгосппризначення. Так, аграрії висловлюють занепокоєння щодо можливих проблем з реалізацією цього права, у першу чергу – фінансових: не факт, що фермери зможуть акумулювати достатньо коштів на купівлю землі. «Можливостей для купівлі не створено: є й юридичні обмеження, й економічні, – наголошує директор інформаційно-ресурсного центру “Реформування земельних відносин в Україні” М. Федорченко. – У фермерів вимивають кошти, а покупки за рахунок кредитів – малоімовірні, враховуючи високі ставки. У таких умовах я не бачу, хто буде купувати».

Крім того, фахівці вказують на ризик виникнення корупційних чи спекулятивних схем навколо ситуації, коли потенційні покупці й продавці будуть змушені домовлятися з особами, які мають першочергове право викупу землі, і купувати у них відмову від своїх виняткових прав на ділянку. У цьому ж контексті експерти відзначають небезпеку встановлення, за визначенням М. Федорченка, невинувато великої ролі держави, що створює для земельних чиновників «простір для маневру». «Держземагентство – орган ліцензування, він займається підготовкою лецітаторів, землеоцінщиків, він же відає землею сільгосппризначення, розпоряджається і відчужує її. При таких вихідних даних велика ймовірність виникнення корупції і того, що держава, користуючись своїм переважним правом, зможе формувати великі масиви землі на користь зацікавлених осіб», – говорить М. Федорченко.

Не менш важливі нововведення законопроекту, що передбачають досить детальне врегулювання правил консолідації земельних ділянок для ліквідації дроблення ділянок в єдиному масиві. З одного боку, норми, що дають змогу гарантувати недопущення скупки окремих ділянок на кордоні чи посеред великих землеволодінь з метою спекуляцій за умови перепродажу реальному бізнесу, повинні позитивно вплинути на структурування ринку та створення більш привабливих умов для розвитку товарного виробництва сільгосппродукції.

З іншого – фахівці не виключають можливості агресивних дій власників великих масивів землі, інтереси яких забезпечує законопроект, та попереджають про можливість конфліктів із власниками «анклавних» ділянок. Як наголошує почесний президент Асоціації фермерів та приватних землевласників, голова Союзу сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів України І. Томич, ті 2/3 тексту урядового законопроекту, що присвячені консолідації земель,

спрямовані «на безправ'я простого власника земельного паю шляхом різних варіантів щодо його обезземелення».

Тут слід зазначити, що не виключено, що питання консолідації земель та визначення пріоритетності права викупу земельних ділянок після впровадження в країні ринку землі можуть вирішуватися окремим законопроектом «Про консолідацію земель». «Ми розробили проект закону “Про консолідацію земель”, щоб виключити можливість рейдерства та зловживань», – говорить міністр аграрної політики і продовольства М. Присяжнюк. – У цьому законі ми хочемо передбачити можливі ризики. Розривати технологію виробництва ми не дозволимо».

Виходячи з поточних пропозицій, першочергове право викупу землі матиме орендар. За словами М. Присяжнюка, «нам дуже важливо в процесі земельної реформи не зруйнувати ту систему договірних відносин, що склалася на ринку». Наступний, хто отримує право викупу землі, – це територіальна громада, а у випадку її відмови – держава в особі Земагентства.

Крім ряду названих застережень, слід враховувати й загальні моменти, що виникають у контексті досить близької перспективи розблокування ринкового обігу сільгоспземель.

Фахівці цілком логічно вказують на проблеми, що можуть виникнути в контексті поспішного скасування мораторію на продаж земель сільськогосподарського призначення. По-перше, уряд розраховує на прийняття закону «Про ринок земель» раніше, ніж буде проведена інвентаризація українських чорноземів – навряд чи варто детально зупинятися на питанні, наскільки небезпечним може виявитися такий підхід.

По-друге, закону про ринок земель недостатньо для проведення ефективної земельної реформи. Серед нормативних актів, покликаних забезпечити цивілізований продаж земель, варто назвати закон про збереження родючості земель, закон про консолідацію земель, про оренду земель та інші ініціативи, які допоможуть забезпечити ефективне проведення реформи.

НОВИНИ ЗАКОНОТВОРЧОГО ПРОЦЕСУ

Президент України В. Янукович вніс як невідкладний для позачергового розгляду Верховною Радою України проект закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо закордонних українців».

Проектом закону передбачено на законодавчому рівні затвердити засади співпраці з закордонними українцями.

Законопроектом пропонується визначити, що закордонний українець, який перебуває в Україні на законних підставах, користується такими самими правами і свободами, а також несе такі самі обов'язки, як громадянин України, за

винятками, встановленими Конституцією, законами України чи міжнародними договорами.

Закордонні українці зможуть працювати на підприємствах, в установах і організаціях або провадити іншу трудову діяльність на підставах і в порядку, встановлених для громадян України, та набуватимуть громадянство України за спрощеною процедурою.

Етнічні українці-випускники іноземних шкіл матимуть право на навчання в Україні за рахунок бюджету в межах квот, встановлених для навчання іноземців та осіб без громадянства (*Закордонним українцям Янукович полегшить життя // Інформаційне агентство «Регіональні Новини» (<http://regionews.com.ua>). – 2011. – 17.08).*

Повышение пенсионного возраста в Украине отложено. Закон о пенсионной реформе не вступит в силу с 1 сентября, как планировалось, заявил Председатель Верховной Рады В. Литвин. Сроки очередного транша кредита от МВФ также пока неизвестны. По словам В. Литвина, есть несколько причин, что закон не успеет вступить в силу к сентябрю. Первая – в том, что ряд депутатов внес законопроект об отмене закона еще до того, как его подписал спикер. Учитывая, что Верховная Рада была на каникулах, его не могли рассмотреть. Это может послужить формальной причиной для отмены пенсионной реформы через суд. Однако главная причина задержки – необходимость внесения технических правок. В законе, в частности, указано, что он вступает в силу с 1 сентября, то есть задним числом, поскольку Верховная Рада начнет работу только 6 сентября. Пока некоторые депутаты предлагают, чтобы пенсионная реформа стартовала с 1 января 2012 г. Однако против этого возражает Международный валютный фонд, который до конца года должен предоставить Киеву еще 1,5 млрд долл. кредита. Народный депутат от Партии регионов И. Горина уверена, что правки проголосуют быстро и закон о пенсионной реформе пойдет на подпись Президенту В. Януковичу. «Даже если у Президента будут замечания, думаю, что реально их учтут и ввести пенсионную реформу в силу с 1 октября», – заявила И. Горина. Между тем миссия МВФ после переговоров с украинской делегацией перенесла свой визит в Украину. Ранее предполагалось, что миссия фонда посетит Киев в период с 29 августа по 9 сентября. Однако позже стало известно: к этому времени не будет выполнено одно из главных требований МВФ – вступление в силу закона о повышении пенсионного возраста. Следующая миссия фонда в Киев намечена на конец октября (*Украинцам отложили пенсионную реформу // ДНИ.РУ (<http://www.dni.ru>). – 2011. – 25.08).*

Глава партии «Фронт змін», народний депутат А. Яценюк пропонує Верховній Раді України новий порядок імпичмента Президента України. В

частности, зареєстрований 23 августа в парламенте законопроект «О порядке импичмента Президента» предусматривает облегченный для оппозиции порядок отстранения Президента.

Так инициировать весь процесс может пятая часть депутатского корпуса – 90 депутатов, собрав подписи, а все дальнейшие процедуры будут требовать согласия простого большинства – 226 голосов.

А. Яценюк планирует применить эти нормы, в случае их утверждения парламентом, к действующему Президенту Украины В. Януковичу. Он посчитал, что некоторые решения главы государства могут давать основания для начала его отстранения от власти. В частности из-за продления пребывания на территории Украины Черноморского Флота РФ, узурпация власти через решение Конституционного Суда относительно возвращения к старой Конституции без воли народа Украины, продлении срока полномочий Верховной Рады, и уголовных преследований лидеров оппозиции (*Яценюк предложил парламенту новый порядок импичмента Президента Украины // Факты и комментарии (http://fakty.ua). – 2011. – 23.08).*

Народний депутат від «НУ – НС» В. Кириленко зареєстрував проект закону «Про заборону звуження сфери застосування української мови», згідно з яким органам місцевого самоврядування забороняється ухвалювати рішення про порядок застосування мов.

У пояснювальній записці вказується, що згідно зі ст. 10 Конституції України державною мовою є українська мова. Також у Конституції зазначається, що держава забезпечує всебічний розвиток і функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя.

«Однак держава в цілому, органи влади та посадові особи не тільки не здійснюють необхідних дій для виконання цієї вимоги, але нерідко діють протилежним чином, звужуючи сферу функціонування української мови», – ідеться в пояснювальній записці.

По суті, мова йде про загрозу витіснення української мови з окремих територій та сфер суспільного життя, у тому числі через рішення і дії органів державної влади і місцевого самоврядування.

Законопроект встановлює право на вільне застосування української мови в усіх сферах суспільного життя на всій території України, забороняє будь-які обмеження такого застосування.

Водночас законопроект не обмежує і не нормує застосування в Україні інших мов.

Відповідно до проекту, не допускається ухвалення органами влади, посадовими та службовими особами рішень, вчинення дій або бездіяльності, спрямованих на звуження сфери застосування української мови або на обмеження права вільного використання української мови.

Також встановлюється пряма заборона на ухвалення рішень, які визначають порядок застосування мов, органами місцевого самоврядування, яке посилює норму Конституції про визначення порядку застосування мов виключно законами України.

Законопроектом також встановлюється заборона на обмеження використання української мови на підприємствах, установах та в організаціях (*Українською можна буде користуватися необмежено // Інформаційне агентство «Регіональні Новини» (<http://regionews.com.ua>). – 2011. – 17.08).*

Національний банк України (НБУ) розробив проект законодавчих змін щодо функціонування платіжних систем та розвитку безготівкових розрахунків в Україні.

Відповідний текст документа оприлюднений на офіційному веб-сайті регулятора для громадського обговорення

Як зазначає НБУ, метою законопроекту є «підвищення фінансової незалежності та безпеки України, масове впровадження безготівкових розрахунків і розвиток національної платіжної інфраструктури, зменшення валютних витрат громадян і банків шляхом переходу на тарифікацію комісійних платежів у гривнях, реальне затвердження принципу конкуренції платіжних систем та підвищення якості послуг, що надаються банкам і громадянам України платіжними системами».

Нацбанк нагадує, що сьогодні в законах немає визначення понять «електронні гроші», «платіжний пристрій», а також відсутні норми щодо регулювання випуску електронних грошей та їх використання.

Цим законопроектом Нацбанк сподівається стимулювати громадян переходити на розрахунки платіжними картками та менше користуватися готівкою. Законопроект повинен уніфікувати умови роботи всіх платіжних систем в Україні.

Зокрема, у законопроекті дається визначення поняття «електронного платіжного засобу», до якого зараховуються банківська платіжна картка, мобільний платіжний інструмент, електронні гроші тощо.

Законопроект визначає, що «електронні гроші – це одиниці вартості, які зберігаються на електронному пристрої, приймаються як засіб платежу іншими, ніж емітент особами і є грошовим зобов'язанням емітента.

Випуск електронних грошей – операція з уведення в обіг зобов'язань емітента в електронній формі, які приймаються як засіб платежу іншими, ніж емітент особами, шляхом їх надання держателям або агентам в обмін на готівку або безготівкові кошти. Випуск електронних грошей здійснюється виключно банками. Держателем електронних грошей може бути фізична особа або суб'єкт господарювання».

При цьому зазначається, що електронні гроші можуть бути виражені лише в

гривневому еквіваленті. Крім того, у межах України видача готівки через банківські автомати здійснюється також виключно в гривнях.

За обмеження або відмову споживачу у «використанні ним електронних платіжних засобів, якщо відповідно до законодавства продавець (виконавець) зобов'язаний приймати їх до сплати», вводиться штраф «у розмірі двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян».

Крім того, законопроектом вносяться зміни до Закону «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг», згідно з якими за відмову платникові в здійсненні розрахунку електронним платіжним засобом накладається штраф у розмірі ста неоподатковуваних мінімумів.

Реєстр платіжних систем в Україні, їх учасників, згідно з законопроектом, веде Національний банк України, він забезпечує належне регулювання випуску та використання електронних грошей.

Крім іншого, проект закону дасть змогу створити національний кліринговий центр, який забезпечуватиме проведення маршрутизації трансакцій, кліринг та надання інформації для проведення остаточних розрахунків за операціями, які здійснюються на території України за спеціальними платіжними засобами, емітованими банками України.

Зміни мають забезпечити формування та розміщення гарантійних депозитів членів/учасників платіжних систем за операціями, які здійснені в межах України з застосуванням платіжних карток, у національній валюті України на рахунках у Національному банку або в банках України.

Також пропонується забезпечити надання права комерційним агентам банків приймати платежі від населення (у тому числі з застосуванням платіжних пристроїв) для подальшого переказу третім особам (*Користування електронними грошима легалізують // Інформаційне агентство «Регіональні Новини» (<http://regionews.com.ua>). – 2011. – 18.08).*

Кабинет Министров Украины утвердил порядок регистрации местожительства или пребывания бездомных лиц.

Соответствующее постановление, разработанное Министерством внутренних дел, было одобрено на заседании правительства.

Данный порядок предусматривает, что регистрация местожительства или пребывания бездомного лица осуществляется путем внесения в паспортный документ, который подтверждает законность проживания на территории Украины, сведений о местожительстве или пребывании бездомного человека с указанием местонахождения центра учета бездомных граждан, где он зарегистрирован, или заведения для бездомных лиц, где ей предоставляется временное жилье.

Для регистрации бездомное лицо подает: заявление о регистрации, копию

удостоверения о взятии на соответствующий учет, паспорт, или документ, который подтверждает законность проживания в стране, квитанцию об уплате госпошлины или документ об освобождении от уплаты.

Порядок не предусматривает оформления снятия с места пребывания бездомного лица (*Кабмин рассказал как регистрировать бездомных // TopMedia* (<http://topmedia.com.ua>). – 2011. – 18.08).

Кабінет Міністрів України схвалив проект закону України «Про Фонд гарантування інвестицій на фондовому ринку» щодо посилення захисту інвесторів-фізичних осіб на фондовому ринку.

Документ внесено на розгляд Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку.

Зокрема законопроектом пропонується створити фонд, за рахунок коштів якого будуть здійснюватися компенсаційні виплати інвесторам у разі втрати інвестицій. Це стосуватиметься коштів та цінних паперів, переданих торговцю цінними паперами на підставі договору про управління цими документами, а також коштів, вкладених у цінні папери інститутів спільного інвестування, емісія яких була здійснена шляхом публічного (відкритого) розміщення.

Законопроектом передбачається, що фонд буде некомерційною самоврядною організацією. Діятиме він на підставі відповідного положення, яке затверджуватиметься наглядовою радою та погоджуватиметься Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку. Органами управління фонду є наглядова рада та правління (*Кабмін схвалив проект закону щодо посилення захисту інвесторів-фізичних осіб на фондовому ринку // РБК-Украина* (<http://www.rbc.ua>). – 2011. – 23.08).

Кабінет Міністрів України схвалив проект постанови «Про внесення змін до Порядку ліцензування діяльності з надання освітніх послуг».

Проект постанови розроблено з метою спрощення процедури створення приватних дошкільних навчальних закладів та ліцензування їх діяльності з надання освітніх послуг.

Схвалення даної постанови сприятиме стимулюванню приватної ініціативи у сфері дошкільної освіти, розширенню мережі закладів відповідно до вимог сьогодення, поліпшенню якості дошкільної освіти, збільшенню відсотка охоплення дітей дошкільною освітою, у тому числі дітей старшого дошкільного віку; забезпеченню належних умов функціонування і розвитку системи дошкільної освіти (*Уряд стимулюватиме приватну ініціативу у сфері дошкільної освіти // Рунор Житомира* (<http://ruporzt.com.ua>). – 2011. – 15.08).

Кабинет Министров Украины принял решение увеличить нормативно-денежную оценку земель сельскохозяйственного назначения в 1,7 раза.

Руководители сельхозпредприятий, фермеры, обрабатывающие более 100 га пашни, должны до 1 января 2012 г. разработать проекты землеустройства, обеспечивающие экологически-экономическое обоснования севооборотов и упорядочивания угодий.

«Каждый из глав сельхозпредприятий и фермеров надеется, что Верховная Рада в следующий раз отложит введение штрафных санкций за невыполнение этой нормы закона еще на год. Этого не будет», – цитирует пресс-служба Н. Калюжного.

По его словам, уже подготовлен законопроект «О господдержке сохранения и возобновления плодородия грунтов», которым предусмотрено экономическое стимулирование сельхозтоваропроизводителей к выполнению природоохранных мероприятий и обеспечение возобновления и улучшения состояния украинских грунтов.

Также будет работать выездная сертифицированная лаборатория, которая будет следить за охраной земель (*Земля станет теперь дорогим удовольствием // Вечерние Вести (<http://gazetavv.com>). – 2011. – 12.08*).

С 18 сентября вступает в силу закон, который меняет порядок выплаты страховки по полису обязательного страхования гражданской ответственности перед третьими лицами на случай ДТП («автогражданка»). В частности, водители получают право самостоятельно, без вызова инспектора ГАИ, оформлять протокол о ДТП, в котором нет пострадавших (так называемый европротокол). А это, по словам заместителя гендиректора Моторного страхового бюро И. Гуминского, увеличивает количество обращений и риск мошенничества для получения страховых выплат, что стало одной из причин повышения стоимости полиса.

В среднем он повысится на 10–12 % (страховки КАСКО это не коснется). После 18 сентября придется платить более 830 грн и более 1000 грн соответственно, потому что останутся только полисы так называемого первого типа и будут введены новые корректирующие коэффициенты стоимости полиса (в зависимости от стажа вождения и места регистрации авто) (*Законопослушным водителям придется оплачивать страховщикам выходки мошенников // TopMedia (<http://topmedia.com.ua>). – 2011. – 22.08*).

ВІДГУКИ

Земельна реформа

Для иностранных граждан существует единственный способ стать землевладельцем в Украине – получить надел в наследство.

Новое земельное законодательство предусматривает, что иностранцы смогут получать право собственности на землю только через наследование. Об этом заявил на Всеукраинских общественных слушаниях на тему: «Земельная реформа в действии: обсуждение законопроектов “О рынке земель”» заместитель председателя Госземагентства Украины Н. Калюжный.

«Новое земельное законодательство предусматривает, что иностранцы смогут получать право собственности на землю только через наследование. Однако, согласно закону, в течение года гражданин другого государства должен будет продать или подарить унаследованный надел гражданам Украины, в противном случае земля поступит в распоряжение Госземагентства, которое осуществит продажу самостоятельно, после чего передаст деньги бывшему владельцу. Украина является единственной страной, где будет существовать такая норма», – подчеркнул чиновник.

Проектом закона о рынке земли ограничивается участие иностранного капитала в приобретении земель сельхозназначения в Украине, как физических лиц-иностранцев, так и юридических лиц, учредителями которых являются иностранные лица или иностранные компании.

Запрет на покупку распространяется на иностранных граждан, лиц без гражданства, предприятий, основанных при участии иностранных физических и юридических лиц, иностранных юридических лиц и иностранных государств. Документом предусматривается, что земельные участки сельхозназначения, приобретенные в собственность данными лицами, подлежат отчуждению на протяжении одного года с даты приобретения. Если данные земельные участки не были отчуждены на протяжении одного года, они подлежат принудительному отчуждению на земельных торгах (*Иностранцы смогут получить землю в Украине только через наследование // TopMedia (<http://topmedia.com.ua>). – 2011. – 18.08*).

Ринок землі має бути максимально відкритим для власників паїв, проте чітко регламентованим та жорстко контрольованим для потенційних покупців. Таку думку висловив голова Державного агентства земельних ресурсів України С. Тимченко під час засідання ініціативної групи щодо створення громадського руху «Земля – народна власність!», що відбулося в Києві.

Громадський рух «Земля – народна власність!» утворено за ініціативою Всеукраїнської асоціації сільських та селищних рад. Завданням руху є широке громадське обговорення проекту закону України «Про ринок земель» в територіальних громадах, серед власників земельних паїв.

Виступаючи на засіданні ініціативної групи, С. Тимченко наголосив на тому, що першочерговим завданням його відомства поряд з дієвими реальними кроками землевпорядкування є інформування населення про основні положення законопроекту «Про ринок земель».

«Дуже добре, що Асоціація сільських та селищних рад виступила з ініціативою утворення такого руху. На сьогодні існує суттєва проблема спотворення інформації про права власників сільськогосподарських паїв та їх можливості в умовах введення обігу земель. Латифундисти та представники маргінальних сил, які своїм безсистемним управлінням й призвели село та його жителів до крайнього зубожіння, користуючись тим, що законопроект «Про ринок земель» читав надзвичайно низький відсоток населення України, залякують селян земельною реформою. Хоча саме ці демагоги монополізували за безцінь вагому частину паїв, не виплачуючи селянам гідної оренди. Ми повинні разом пояснити всім власникам земельних паїв справжню суть та значення земельної реформи для села», – зазначив голова Держземагентства.

Завершення земельної реформи та впровадження ринку землі стане поштовхом до економічного розвитку села, зупинивши парадоксальну ситуацію, коли власники гектарів найродючіших земель світу живуть за межею бідності (*Власникам найродючішої землі доводиться жити // Інформаційне агентство «Регіональні Новини» (<http://regionews.com.ua>). – 2011. – 17.08).*

Нещодавно засновано Всеукраїнський комітет захисту рідної землі, завданням якого є «загнуздати» земельну реформу, спрямувати її на правильний шлях. Цьому рішенню передувала напружена дискусія навколо норм проекту закону «Про ринок земель», запропонованого Держземагентством та Мінагропродом.

Заступник голови Держземагентства М. Калюжний вважає, що вона має чітку дорожню карту. Себто є в ній і мета, і шлях до неї, та й всі перепони. Отож, Держземагентство і Мінагропрод працюють наполегливо над розробкою проектів законів та постанов, яких не вистачає для заповнення правового поля земельної реформи. Через тиждень до КМУ буде подано законопроект про спрощення розмежування земель комунальної і державної власності. Хоча ці роботи не виправдано затягнулися: за вісім останніх років їх обсяги просунулися всього на 0,6 %. Уявляєте, який ривок треба зробити протягом трьох найближчих років (термін виконання – 1 січня 2015 р.) і чого це коштуватиме територіальним громадам? Скільки помилок, зловживань буде допущено під час цього реформаторського гону?

На завершальній стадії перебуває робота над законопроектами про спрощення процедури встановлення меж населених пунктів, про охорону родючості ґрунтів, про консолідацію земель. Останній готується, незважаючи на те, що в законі про ринок земель є відповідний розділ. Нарешті, дійшло ідеологам реформи, що таку проблему, як об'єднання окремих ділянок у суцільні масиви, не можна розв'язати нашвидкуруч. Інвентаризацію земель сільгосппризначення планується завершити до 1 січня 2015 р. То, може б, спочатку – інвентаризація і розмежування, а потім ринок земель, а не навпаки? Бо якщо почнеться «рух ділянок», тоді буде не до наведення ладу в земельному господарстві.

М. Калюжний назвав іще кілька козирів на користь прискорення реформи. Мовляв, 1,3 млн власників паїв уже померли, проте ділянки 400 тис. із них не успадковані. Це угіддя площею понад 3 млн га. До того ж 330 тис. паїв вважаються невитребуваними. Крім того, площа, відведена, згідно зі схемами розпаювання під дороги, становить понад 600 тис. га, але вона використовується як рілля. Отже, хтось одержує неоподатковані прибутки. «Ну, що з цим робити? Не інакше, як найшвидше скасовувати мораторій на продаж сільгоспугідь, – зазначає посадовець. – Але, даруйте, до чого тут міліція, коли грім порося вбив? Якщо взялися наводити лад у земельні сфері, то наводьте його, не плутаючи грішне з праведним».

Один з ризиків земельної реформи – швидке обезземелення селянства. Як заявив М. Калюжний, вже сьогодні з власниками сільгоспугідь масово укладаються так звані ф'ючерсні угоди про їх продаж за ціною 5–6 тис. грн за га. Таким чином селяни одержують копійки, аби розв'язати свої нагальні проблеми, відтак і віддають акти новим господарям, прощаючись зі своєю землею навіки. Згідно з дослідженням НАНУ, мінімум 11–12 % угідь, тобто 2,6–2,7 млн га, будуть виставлені на продаж уже протягом 2012 р., повідомив М. Калюжний. То хіба це не обезземелення? Тобто реформатори мимохіть поцілили у себе зі своєї ж зброї. «Ми на всіх зустрічах переконуємо людей утриматися від продажу землі, бо вона надалі тільки дорожчатиме», – виправдовувався посадовець.

Потім він несподівано для присутніх розвінчав ще один реформаторський міф. Про те, що завдяки заставі права оренди сільгоспвиробники зможуть одержувати близько 100 млрд грн кредитних ресурсів на рік. Але позичати гроші на таких умовах можна буде лише тоді, коли угода оренди укладена не менше як на 20 років. У нас же 80 % угод мають строк дії 1–5 років, зауважив посадовець. Тому, за його словами, є нагальна потреба запровадити норму, згідно з якою мінімальний строк оренди становитиме 10 років – якраз на період ротації сівозмін.

Ще одна віха, якої ось-ось має сягнути реформа, – переоцінка вартості сільгоспугідь. Ця процедура мала б здійснюватися щоп'ять років, проте наші можновладці двічі її пропустили. Уявляєте, скільки за цей час власники паїв не доодержали орендної плати? Невже для переоцінки землі теж слід було чекати реформи? Хто відповідь за це злочинне нехлюйство? Зате нібито вже готова постанова Кабміну, згідно з якою вартість ріллі буде збільшена в 1,7 раза – у

середньому до 21 тис. грн за га. Ціна сіножатей, багаторічних насаджень залишається без змін.

За словами М. Калюжного, ринок землі – не обов’язково її продаж. Є ще й такі форми земельних відносин, як угоди емфітевзису, ренти та довічного утримання. У першому випадку власник землі дозволяє користуватися нею іншій людині протягом 15–20 років, одержує за це великі гроші, потім, після закінчення строку угоди, ділянка повертається до господаря. Згідно з договором ренти, власник ділянки передає її новому користувачу, а той протягом певного строку (10–15 років) сплачує за неї певну суму, після чого об’єкт угоди переходить у власність останнього. Третій варіант передбачає, що власник земельного наділу заповідає його іншій особі, а та довіку його утримує. Угода емфітевзису найприйнятніша. Інші форми земельних відносин спрямовані на те, щоб видурити землю у селян. Не дивно, що посадовець не навів жодного варіанта, з допомогою якого власники особистих селянських чи дрібних фермерських господарств могли б збільшити свої землеволодіння.

Якщо попередні зібрання фермерів та кооператорів із земельних питань відзначалися мітинговістю, то ці приємно здивували професійністю і навіть скрупульозністю. Директор ННІ економіки природних ресурсів та екології землекористування А. Третяк вважає, що найслабше місце згадуваного закону – «оптимізація сільськогосподарського землекористування». Бо цей документ не містить конкретного механізму реалізації переважного права на придбання земельних ділянок. Тобто не дає відповіді на те, як їх консолідувати в тому разі, якщо виникає так звана «шахівниця», коли на одному й тому ж полі розташовані земельні ділянки кількох власників. Окремий закон проблему об’єднання землі не розв’язує. Отож у Франції, Німеччині та інших країнах діють сільські товариства з регулювання обігу вгідь, у яких інтереси держави з одного боку і землекористувачів з іншого представлені в співвідношенні 50 на 50. Діяльність цих структур ефективна, з їх допомогою усуваються всі суперечності. То чому й в Україні не створити такі органи?

Кандидат юридичних наук, співробітник Інституту держави і права ім. Корецького П. Кулінич побачив прямий зв’язок між змінами до закону про фермерські господарства і проектом закону про ринок землі. Це ланки одного сценарію, спрямованого на знищення фермерства, вважає юрист. Згідно з тими змінами, скасовуються вимоги щодо професійної кваліфікації засновника СФГ. Це робиться з прицілом на 1 січня 2012 р., коли буде запроваджено ринок земель. Річ у тому, що тепер по всій країні, особливо у східних та південних регіонах, як гриби після дощу стали множитися фермерські господарства, засновники яких не мають відповідної аграрної кваліфікації. Створюються вони з єдиною метою – аби взяти активну участь у ринку землі, бо, згідно з відповідним законом, купувати сільгоспугіддя можуть лише держава, фізичні особи – громадяни України та фермерські господарства. Нібито закон на боці фермерства, але насправді – проти нього. А тому юрист пропонує, по-перше, відновити в законодавстві вимогу щодо

кваліфікації фермерів, а по-друге, внести норму, згідно з якою один громадянин України може бути засновником лише одного СФГ, обмежити площі земель, які перебувають в оренді. Крім того, виключне право придбання земель для ведення товарного сільськогосподарського виробництва слід надати лише фермерам, вважає П. Кулінич.

Водночас народний депутат України І. Заєць зазначає, що кабмінівський проект закону «Про ринок землі», зареєстрований у парламенті 19 липня 2011 р., – це шахрайська псевдоправова технологія обезземелювання українців, яка містить хитромудрі лазівки для передачі угідь в руки як тутешніх олігархів, так й іноземців. Цей законопроект остаточно позбавляє перспективи утвердження в Україні фермерського типу господарювання в АПК».

Його підтримали фермери В. Львов, О. Чубук, М. Харченко, П. Головієнко. На їхню думку, до 1 січня 2012 р. заповнити всі прогалини в земельному законодавстві не вдасться, а тому найліпший вихід у цій ситуації – продовжити дію мораторію на продаж землі. Утворений Всеукраїнський комітет захисту рідної землі – це не лише інструмент удосконалення законодавства, а й засіб впливу на владу. Протягом найближчого часу у всіх областях та районах і навіть селах України мають бути створені його відділення.

Двері комітету завжди відчинені для всіх політичних сил та громадських організацій, статутне завдання яких – захищати інтереси селянства, – підсумував голова Всеукраїнського союзу сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів І. Томич (*Карпенко О. Ринок землі: «за» і «проти» // Сільські вісті (<http://www.silskivisti.kiev.ua>). – 2011. – 18.08*).

Предложенная Президентом Украины В. Януковичем земельная реформа позволит эффективнее использовать землю. Такое мнение высказал председатель Луганской облгосадминистрации В. Пристюк.

По его словам, необходимость в реформировании назрела уже давно. «Мы сделали вид, что раздали землю крестьянам, но при этом совершенно опустили тот момент, что для эффективного возделывания земли необходимы технологии, с каждым годом всё более мощные и современные», – считает В. Пристюк.

Глава облгосадминистрации отметил, что владельцы малых земельных паев неспособны закупить такое оборудование, а когда приходит серьезный собственник, который хотел бы объединить эти паи в единое мощное хозяйство, – он зачастую не в состоянии этого сделать. «Ведь на одно поле может быть до полутора тысяч пайщиков, и у каждого свои требования, пожелания, жизненные ситуации. В итоге есть земли, которые простаивают годами, в то время как могли бы приносить пользу стране и людям», – сказал В. Пристюк.

Он напомнил, что на Луганщине прошли круглые столы и слушания, на которых обсуждалась земельная реформа. «И все наши предложения,

высказанные в ходе обсуждений, в том числе и мои личные – отправлены в профильный комитет», – рассказал руководитель облгосадминистрации.

«Лично мне бы хотелось, чтобы земля принадлежала государству, но свободно сдавалась в аренду, а соответствующие органы тщательно контролировали бы соблюдение арендаторами требований норм экологии, зарплаты работникам и т. п. При этом мы должны понять, что та ситуация, которая сложилась сейчас, бесперспективна. Украина может и должна быть житницей, но для этого необходимо радикально изменить отношение к земле как к национальному богатству», – подчеркнул В. Пристюк.

Напомним, что если в начале 1992 г. весь земельный фонд на 100 % был государственным, то сегодня в Луганской области осталось меньше половины земель в государственной собственности – 41 %), а сельскохозяйственных земель – лишь 19 % от общего количества сельскохозяйственных земель.

Реализация новой земельной реформы даст возможность организовать прозрачный рынок земельных участков государственной, коммунальной и частной собственности, законодательно урегулировать вопрос относительно порядка проведения земельных торгов, а также улучшить инвестиционный климат в стране (*Владимир Пристюк: Земельная реформа позволит эффективнее использовать землю // Сайт Луганської облдержадміністрації (<http://www.loga.gov.ua>). – 2011. – 23.08*).

Закон про електронну державну реєстрацію підприємств

В Украине вступил в силу закон об электронной государственной регистрации предприятий.

Вступление в силу закона, разрешающего подавать электронные документы для государственной регистрации «юридических лиц и физических лиц-предпринимателей», было отсрочено на девять месяцев, чтобы правительство и различные госорганы смогли подготовиться к его выполнению. Тем не менее, одна из его разработчиц, депутат от фракции «Наша Украина» К. Ляпина признает, что не все из запланированного удалось сделать. По ее словам, подготовке помешала реорганизация правительственных структур.

В частности, госкомитет по вопросам предпринимательства лишь в мае передал полномочия по регистрации предприятий Государственной регистрационной службе Украины, созданной в рамках Министерства юстиции. За два дня до введения закона в действие на сайте Минюста вместо инструкций о порядке введения электронной регистрации появился лишь проект приказа «Об утверждении порядка подачи электронных документов государственному регистратору».

Представители предпринимательских кругов не слишком довольны новым законом. Гендиректор Союза малых, средних и приватизированных предприятий

Украины В. Быковец считает, что электронные документы все равно придется подтверждать бумагами, лично доставленными в органы регистрации: «Сегодня, когда отправляешь отчетность, от тебя потом требуют, чтобы ты привез ее на бумаге. Бухгалтеры ежемесячно сдают отчеты и на бумаге, и на дискетах».

Кроме того, при подаче электронных документов будет задействована электронная подпись. По нынешним правилам, ее следует получать и ежегодно обновлять путем личного визита к регистраторам. Бизнесмену, открывающему предприятие, обязательно придется ходить в налоговую инспекцию, органы статистики и Пенсионный фонд.

В тексте закона прописана и норма, согласно которой изменения в регистрационные документы вносятся исключительно в прежнем, «бумажном» порядке.

Впрочем, как объяснила К. Ляпина, это вынужденное неудобство, и направлено оно против попыток силового захвата предприятий: «При первой регистрации рейдерство невозможно. А вот в порядке внесения изменений в документы, особенно акционерных обществ, мы не стали ничего менять, потому что на этом этапе проблема рейдерства остается актуальной».

Налоговые органы, тем не менее, рады новому закону, поскольку им будет значительно проще контролировать отчетность предпринимателей (*В Украине вступил в силу закон об электронной регистрации предприятий // Четверта Влада (<http://4vlada.net>). – 2011. – 15.08*).

В правительстве рассчитывают на достаточный экономический эффект от введения электронной регистрации предприятий и других шагов по устранению административных барьеров на пути бизнеса. Об этом заявил первый вице-премьер-министр, министр экономического развития и торговли Украины А. Ключев, комментируя Закон Украины «О внесении изменений в Закон Украины “О государственной регистрации юридических лиц и физических лиц-предпринимателей”» по проведению электронной регистрации.

Он сообщил, что зарегистрировать предприятие теперь будет проще. Электронная регистрация исключает необходимость заявителям напрямую контактировать с государственным регистратором, что сводит к минимуму коррупционные действия на этом этапе, заявил А. Ключев.

«Знаю, что предприниматели на этот закон ждали давно. Те реалии, которые мы к сожалению должны – а это хождение от кабинета к кабинету и бесконечный процесс сбора все новых и новых справок, забирали и время, и здоровье и, наконец, желание открывать собственное дело. За каждым регистратором проследить невозможно. А вот забрать у них возможность заниматься такой практикой – в наших силах. Убежден, такой шаг правительства позволит конкретный экономический эффект», – отметил А. Ключев.

По его словам, благодаря изменениям теряет смысл подделка документов

регистрационного дела, а следовательно уменьшает возможности для «рейдеров».

Согласно новому Закону, заявителю достаточно лишь электронной почтой отправить соответствующий документ государственному регистратору. Последний в свою очередь осуществляет учет полученного им от заявителя электронного документа и проводит необходимые регистрационные действия. После этого – направляет заявителю соответствующий подтверждающий документ в электронном виде и в обычном бумажном формате. При наличии основания для отказа в проведении государственной регистрации заявителю направляется соответствующее уведомление в электронной форме.

Первый вице-премьер-министр Украины также напомнил, что в конце августа вступит в силу еще один закон, направленный на упрощение создания собственного дела. Речь идет о Законе Украины «О внесении изменений в некоторые законодательные акты Украины относительно внедрения принципа государственной регистрации юридических лиц на основании модельного устава» (№ 3262-VI от 21.04.2011р.).

По словам А. Ключева, для каждой из организационно-правовых форм юридических лиц будет разработан типовой модельный устав. Однако учредители предприятия сами будут принимать решение о том, осуществлять деятельность на основании модельного устава или разрабатывать для себя индивидуальный, отметил он.

«Модельный устав, во-первых, уменьшает риски от подделки учредительных документов, во-вторых, уменьшает затраты на изготовление учредительных документов, поскольку уже нет необходимости обращаться с этой целью в юридические компании, а в-третьих, не требует нотариального удостоверения», – добавил первый вице-премьер-министр Украины.

Закон «О внесении изменений в некоторые законодательные акты Украины относительно внедрения принципа государственной регистрации юридических лиц на основании модельного устава» вступит в действие 28 августа 2011 г.

Інше

Верховна Рада прийняла законопроект № 6523 про внесення змін до законодавства про авторське право та суміжні права, який, як анонсувалося, врахував усі побажання ПРА і був націлений на боротьбу з піратством в Україні.

Д. Гетьманцев, кандидат юридичних наук, доцент:

«Відносини телерадіокомпаній з організаціями колективного управління правами ніколи не були рівними. Суди переповнені справами між ними на мільйонні суми, причиною яких традиційно є конфлікт інтересів цих двох груп. Дров у вогонь підкидає й те, що встановлені чинним законодавством мінімальні

ставки за використання в ефірі аудіо/відеоконтенту економічно не обґрунтовані, і відповідно до них телеканал або радіостанція мають віддавати ОКУ кілька відсотків від усіх рекламних надходжень.

Очевидно, у разі прийняття законопроекту № 6523 у такому вигляді, в якому він пройшов перше читання, ситуація на ринку тільки загостриться. І сумніви експертів щодо користі, яку здатен принести цей законопроект авторам і телеканалам/радіостанціям, цілком обґрунтовані» *(Працювати тільки через посередників? // Дзеркало тижня. Україна (<http://dt.ua/articles/86044>). – 2011. – 19.08).*

Состоялось заседание областного молодёжного совета, главным вопросом на котором было обсуждение законопроекта, который должен решить проблему обеспечения жильём молодых граждан Украины.

«Законопроект об особенностях государственной поддержки обеспечения молодёжи жильём может снять одну из наиболее острых наших проблем, – подчеркнул депутат областного совета, председатель молодёжного совета О. Акимов. – Наша же задача – тщательно изучить текст документа и проанализировать».

Детально обо всех положительных изменениях, которые может повлечь за собой принятие законопроекта, рассказал членам совета директор Луганского регионального управления Государственного фонда содействия молодёжному жилищному строительству С. Морнев.

«Законопроект предусматривает предоставление льготных долгосрочных кредитов на строительство или реконструкцию жилья, обеспечение ипотечного льготного кредитования, организацию молодёжных жилищных комплексов, предоставление государственной поддержки на строительство или покупку жилья, – подчеркнул он. – Также сам законопроект, в случае его принятия, предусматривает разработку государственных программ обеспечения молодёжи жильём на 2012–2015 и 2015–2020 гг. Это будет прорыв в решении этой проблемы!».

В Луганской области вопросом обеспечения молодёжи жильём занимаются давно и всерьёз. Именно в этом регионе была принята первая в Украине Региональная комплексная программа развития молодёжного жилищного кредитования в Луганской области на период 2002–2012 гг. А с начала работы фонда, а это 1997 г., его специалисты помогли 1464 молодым семьям, из которых 1338 уже получили своё жильё. И работа продолжается.

Участники заседания единогласно решили законопроект поддержать. Кроме того, в течение нескольких ближайших дней члены молодёжного совета соберут свои предложения и вместе со специалистами фонда составят обращение, которое будет направлено в Верховную Раду, Кабинет Министров и Президенту Украины ***(В Луганске поддержали законопроект по обеспечению жильём молодых***

українцев // *CXID-INFO* (<http://cxid.info>). – 2011. – 16.08).

Законопроекти, які передбачають посилення штрафів за порушення трудового законодавства, можуть бути представлені у Верховній Раді в жовтні 2011 р.

Про це заявив голова Державної інспекції з питань праці – головний державний інспектор з питань праці А. Черкасов.

«Ми вважаємо, що вони будуть запущені відразу (після ухвалення) за процедурою, тому що вони не торкаються Бюджетного кодексу», – зазначив він.

За словами А. Черкасова, нині тривають діалоги із соціальними партнерами щодо окремих норм законів.

Він зазначив, що багато питань уже узгоджені, наприклад, роботодавці дозволили значне збільшення штрафів за виявлені порушення.

При цьому профспілки наполягали на ще більшому збільшенні штрафів.

Не до кінця узгодженим залишається питання диференціації мінімальної заробітної плати.

Як відомо, у законопроектах прописана норма, згідно з якою за окремими посадами закріплюється мінімальна сума зарплати, нижче якої працівник не може одержувати.

«Профспілки з нами чому не згодні – вони хочуть мати норму про громадських інспекторів, яким надаються широкі права, але вони ні за що не відповідатимуть. Таке було в Радянському союзі», – сказав А. Черкасов.

Раніше в Міністерстві соціальної політики повідомляли, що у вересні уряд має намір подати до парламенту п'ять законопроектів щодо регулювання ринку праці, нагадує видання *(Роботодавці погодилися на збільшення штрафів // Інформаційне агентство «Регіональні Новини»* (<http://regionews.com.ua>). – 2011. – 17.08).

Банки согласятся на запрет изымать комиссию через банкоматы, только если этому будет альтернатива. Возможно, они пересмотрят тарифы на расчётно-кассовое обслуживание. Такое мнение выразил финансовый аналитик А. Капустинский.

«Решение о запрете изымать комиссию за снятие денег через банкомат может быть принято только в том случае, если будет какой-то противовес», – сообщает эксперт.

А. Капустинский отмечает, банки смогут каким-то иным способом компенсировать недополученную прибыль, оттого, что они лишаются права взимать комиссию из банкомата.

«То есть, если такая норма будет, то она обязательно найдет отображение в более высоких тарифах за счет кассового обслуживания, потому что могут быть

пересмотрены плановые тарифы на расчётно-кассовое обслуживание, либо в каких-то других компенсаторах. Банки не будут отказываться от возможности заработать», – отмечает аналитик.

По мнению эксперта, в ближайшее время это решение не будет введено.

Законопроектом предлагается дополнить ст. 55 Закона «О банках и банковской деятельности» следующим абзацем: «Банкам запрещается взимать с клиентов комиссионное вознаграждение при снятии наличных средств с банковских платежных карт в пределах собственных средств клиента в банкоматах банка-эмитента и других банков на территории Украины».

Как отмечает автор законопроекта, сегодня банки взимают до 1,5 % комиссии за одну транзакцию. «Экономическая целесообразность такой комиссии необоснованная и часто выглядит сомнительной», – утверждает автор в пояснительной записке.

«В мире есть целый ряд стран – Швеция, Ирландия, Голландия, – которые успешно ограничили или запретили взимание комиссии при снятии средств через банкомат «чужого» банка, – отмечается в пояснительной записке к законопроекту (*Банки не соглашаются вводить запрет на комиссию в банкоматах // TopMedia (<http://topmedia.com.ua>). – 2011. – 18.08*).

В Украине назрела необходимость внесения изменений в законодательство об аудите. Существующая сегодня законодательная база не позволяет эффективно решать возникающие проблемные вопросы в сферах сертификации аудиторов, формирования цен, контроля качества и методики оказания аудиторских услуг. Отечественными законодателями предложены несколько документов, призванных реформировать институт аудита.

Последние изменения в Закон «Об аудиторской деятельности» вносились в сентябре 2006 г. На сегодняшний день в парламенте зарегистрированы три законопроекта, призванные реформировать аудит в Украине.

В частности, законопроект № 0975 от 23 ноября 2007 г. предлагал привести в соответствие с действующим Законом «Об аудиторской деятельности» ряд действующих законодательных актов, в основном изменения касались унификации терминологии. Этот законопроект успешно прошел первое чтение, но ко второму чтению был неожиданно предложен совсем другой текст законопроекта, который вместо унификации содержал обязательное требование представлять любую отчетность предприятий исключительно в электронной форме. Уже в 2008 г. в стенах Верховной Рады был зарегистрирован проект постановления об отклонении этого проекта закона.

В декабре 2009 г. в Верховной Раде был зарегистрирован законопроект № 5375 «Об аудиторской деятельности». Его цель – приведение требований к профессии аудитора в соответствии с положениями директивы 2006/43/ЕС, создание равных европейских условий для осуществления аудиторской

деятельности в Украине. Адаптация национального законодательства в сфере аудита с европейскими нормами направлена на построение в Украине трех ключевых элементов института аудита: общественного надзора за профессией аудитора, который был бы признан странами-членами ЕС; системы контроля качества предоставления услуг аудита; создание предпосылок для признания национальных аудиторов в Украине и мире.

Этот законопроект подготовлен на основании опыта стран ЕС, а именно Германии. В частности, предлагалось преобразовать Аудиторскую палату во Всеукраинскую общественную некоммерческую организацию с обязательным участием в ней аудиторов, а деятельность палаты финансировать за счет членских взносов. На АПУ, среди прочего, предлагалось возложить обязанности по сертификации и регистрации аудиторов и аудиторских фирм, утверждение стандартов, а также ведение реестра. Контроль качества возлагался на комиссию по контролю качества АПУ, вводились четкие квалификационные и профессиональные требования к контролерам-аудиторам комиссии. Общественный надзор за профессией аудитора возлагался на комиссию по общественному надзору, члены которой не имеют права последние пять лет быть членами АПУ. Кабинет Министров в свою очередь обеспечивал государственный надзор за деятельностью АПУ и органа надзора за профессией аудитора. Данный законопроект был принят Верховной Радой за основу, однако дальнейшая работа над ним приостановилась.

И наконец, 15 июля 2011 г. в парламенте был зарегистрирован третий законопроект № 8794 «О внесении изменений в некоторые законодательные акты Украины (относительно обеспечения контроля качества аудиторских услуг)». Целью этого законопроекта также является приведение требований к профессии аудитора в соответствии с положениями директивы 2006/43/ЕС. Почти созвучны цели законопроектов № 5375 и № 8794 – оба документа призваны адаптировать национальное законодательство к требованиям ЕС и повысить уровень доверия к профессии. Однако предложенные модели института аудита в этих законопроектах кардинально отличаются.

Так, согласно законопроекту № 8794 АПУ является независимой организацией – органом общественного надзора, состоящей из 21 членов: 11 – от государственных структур и 10 – от профессионального сообщества (вместо 20 существующих). То есть искусственно увеличено число неприпрактикующих лиц по соблюдению требований директивы 2006/43/ЕС относительно построения органа общественного надзора. В компетенцию АПУ входит, как и сегодня, сертификация аудиторов, регистрация аудиторов (аудиторских фирм), утверждение стандартов, ведение реестра. Государственный надзор за профессией аудитора осуществляет КМУ согласно законопроекту № 5375.

Предварительный анализ положений законопроекта № 8794 выявил как положительные, так и спорные моменты. В частности, позитивным является предложенное расширение перечня обязательного аудита. Законопроектом

предусмотрен обязательный аудит для юридических лиц общественного значения, среди которых определены и субъекты хозяйствования, совокупная сумма доходов которых за отчетный год превысила 100 млн грн. Согласно п. 13 ст. 2 директивы 2006/43/ЕС, кроме акционерных обществ и предприятий – эмитентов ценных бумаг, в перечень субъектов общественного значения «государства-члены ЕС могут также помещать и других субъектов общественного интереса, например имеющих существенное общественное значение ввиду природы их деятельности, их размера или численности их персонала».

Позитивными являются и нормы о расширении требований допуска к профессии аудитора. Условием получения аудиторского сертификата является обязательная стажировка в аудиторской фирме не менее 1 года. Кроме того, предложено создать экзаменационный отдел и ввести обязательное ежегодное совершенствование профессиональных знаний.

Среди плюсов данного документа: страхование профессиональной деятельности аудиторов, создание органа общественного надзора, которым будет АПУ, обеспечение надзора со стороны государства и обеспечение контроля качества аудиторских услуг. Предусмотрены обязательные требования для субъектов рынка и внешний контроль качества услуг со стороны комитета по контролю за качеством аудиторских услуг.

В то же время законопроект не лишен и ряда противоречивых нововведений. Например, он не содержит нормы о том, что председатель АПУ должен быть неприктикующим лицом, что прямо указано в п. 3 ст. 32 директивы 2006/43/ЕС.

Эта же европейская норма предписывает, что практикующие аудиторы должны составлять меньшинство от общего числа лиц, управляющих системой общественного надзора. Однако законопроект № 8794 предусматривает 49 % практикующих аудиторов в органе общественного надзора (т. е. АПУ). Согласно практике европейских стран такое меньшинство составляет не более 30 % от общего состава органа общественного надзора. Например, в Германии абсолютно все члены органа общественного надзора является неприктикующими лицами, которые имеют необходимые знания в области аудита.

Также в законопроекте № 8794 нет раздела о расследовании и санкциях за неадекватное выполнение аудиторами и аудиторскими фирмами обязательного аудита или за грубые нарушения в применении профессиональных стандартов. В то же время п. 5 ст. 32 директивы 2006/43/ЕС гласит, что система общественного надзора должна иметь право проводить при необходимости расследование деятельности аудиторов и аудиторских фирм, а также право принимать соответствующие меры.

Согласно п. 7 ст. 32 директивы 2006/43/ЕС система общественного надзора должна адекватно финансироваться. Причем финансирование системы общественного надзора должно быть гарантированным и свободным от любого влияния со стороны аудиторов и аудиторских фирм. А законопроектом № 8794 предусмотрено, что финансирование АПУ как органа общественного надзора

осуществляется за счет аудиторов (сертификация, внесение в реестр и т. д.), то есть финансирование полностью зависит от аудиторов и аудиторских фирм. Аналогичная проблема может возникнуть и при финансировании системы обеспечения качества.

Следует отметить, что в законопроекте № 8794 хорошо прописана процедура допуска аудиторов к профессии, сертификат аудитора выдается на неограниченный срок. Однако вопросу отмены допуска к профессии не уделено должное внимание. Согласно ст. 5 директивы 2006/43/ЕС допуск аудитора или аудиторской фирмы отменяется, если такое лицо или фирма были серьезно скомпрометированы.

И последней спорной нормой является предлагаемое необоснованное снижение до 50 % количества сертифицированных аудиторов и аудиторских фирм в составе учредителей, членов административного или руководящего состава органа субъекта аудита. В то время как глава II директивы 2006/43/ЕС предусматривает более высокий порог, который, впрочем, не должен превышать 75 %.

«Законопроекты № 5375 и № 8794 предлагают, по сути, смешанную модель системы надзора за профессией аудитора. И каждый предлагает это делать по-своему», – резюмирует Е. Глаз.

Актуальность и насущность реформирования аудиторской деятельности очевидна, благодаря желанию изменить положение дел со стороны всех субъектов деятельности: Аудиторской палаты, Министерства финансов, Государственной комиссии по ценным бумагам и фондовому рынку, Союза аудиторов, Федерации профессиональных бухгалтеров и аудиторов, Государственной налоговой службы, крупных международных и отечественных аудиторских компаний.

Этот вопрос также заслуживает внимания, учитывая наличие в отечественном законодательстве нормы об обязательном прохождении процедуры листинга акций публичного акционерного общества. Как известно, Президент Украины применил право вето к закону о внесении изменений в Закон «Об акционерных обществах», в котором среди прочего говорилось и об отмене обязательного листинга акций публичных акционерных обществ.

Сближение национального законодательства по вопросам аудиторской деятельности с законодательством Европейского сообщества обеспечит признание аудиторских заключений в странах ЕС, повысит инвестиционную привлекательность страны, будет способствовать независимости, прозрачности и повышению качества национальных аудиторских услуг (*Богомол. Е. Аудит по-новому // МинПром (<http://minprom.ua>). – 2011. – 19.08).*

ЩОДЕННИК БЛОГЕРА

Блог А. Бермана о социальной справедливости

Об авторе: А. Берман, генеральный директор StarWind Software Inc.

Законодательство Украины на сегодня имеет достаточное количество нормативных актов защищающих права людей с ограниченными возможностями.

Неполный список включает в себя:

- Указ Президента;
- конвенция о защите прав инвалидов;
- закон об основах социальной защищенности инвалидов;
- строительные нормы;
- мое исковое заявление.

Данные и иные законы, и нормативные акты детально описывают меры, принимаемые государством для обеспечения беспрепятственного доступа всех категорий граждан к объектам социальной инфраструктуры.

К сожалению, как это часто бывает в реальных условиях, не все нормы закона работают. И не работают они по очень простой причине – в структуре надзирающих органов отсутствует некий орган, контролирующий именно подобные дискриминационные нарушения прав граждан Украины. Отсутствует некая «социальная полиция». Общественный комитет по защите законных прав граждан с ограниченными возможностями на окружающую среду без барьеров. Такой комитет с правом рекомендательного голоса или даже вето был бы полезен и законодателю. Никто лучше самого инвалида не оценит возможность введения в эксплуатацию того или иного объекта инфраструктуры и соответствия такого объекта понятию «безбарьерной окружающей среды».

Некоторое количество юридических исков к бизнесам или государству с широким освещением самих исков и их результатов в прессе могли бы дать толчок к изменению сложившейся ситуации. В этой связи интересным представляется проект «мы идем к вам». Данный проект может сдвинуть ситуацию, какой она есть сегодня, с мертвой точки (*Законодательство Украины // Блог Артема Бермана (<http://disabled.in.ua>). – 2011. – 22.08*).

BuhBiz.com.ua

Об авторе: JollyRoger, частный предприниматель

Согласно Закону Украины «О занятости населения», Закону Украины «Об общеобязательном государственном социальном страховании на случай

безработицы» утверждена новая форма отчетности № 5-ПН «Отчет о принятых работниках» и инструкция по ее заполнению.

Признаны утратившими силу форма отчетности № 5-ПН «Отчет о принятых работниках» и инструкция по ее заполнению, утвержденные приказом Минсоцполитики от 19.12.2005 г. № 420.

Приказ Минсоцполитики от 14.07.2011 г. № 279 вступит в силу со дня опубликования.

Новая форма будет подаваться не позднее 10 календарных дней со дня приема нового работника. Таким образом, отменяется ежедекадное представление формы № 5-ПН, если нет фактического приема сотрудника на работу (***О принятых работниках отчитываемся только по факту // BuhBiz (<http://buhbiz.com.ua>). – 2011. – 15.08).***

Блог В. Зеленчука на сайте ForPost

Об авторе: В. Зеленчук, депутат Севастопольского городского совета, глава ОО ОД «Севастополь без коррупции».

5 июля 2011 г. Верховная Рада Украины приняла во втором чтении и в целом как закон проект Закона Украины «О Государственном земельном кадастре» (проект № 8077 депутатов В. Бевзенко, Р. Ткача и Р. Лукьянчука).

2 августа 2011 г. Президент Украины В. Янукович подписал вышеуказанный закон, который вступает в силу с 1 января 2012 г.

Уже сейчас без преувеличения можно сказать, что этот Закон касается подавляющего большинства граждан Украины, которые имеют или желают иметь в собственности земельные участки, сады, дачи, индивидуальные дома, сельхозугодья и т.д.

Газета «Подробности» начинает серию публикаций, посвященную земельным вопросам в контексте нового законодательства и связи с обращениями граждан, которые обращаются к нам за помощью по конкретным вопросам, связанным с землевладением и землепользованием.

Итак, вопреки информации, распространенной некоторыми интернет-изданиями, Закон Украины «О Государственном земельном кадастре», подписанный Президентом Украины 02.08.2011 г., не содержит норм, в соответствии с которыми государственные акты о праве собственности на землю, выданные до вступления в силу этого закона, утрачивают свою силу.

Наоборот, нормами Закона Украины «О Государственном земельном кадастре» предусмотрен механизм сохранения и закрепления прав собственности и прав пользования на земельные участки, права собственности и пользования на которые физические и юридические лица получили до вступления в силу этого закона.

Так, в соответствии с п. 10 раздела VII Закона Украины «О Государственном земельном кадастре» предусмотрено, что документы, которыми были удостоверены права собственности или права пользования земельными участками, выданными до вступления в силу этого закона, являются действующими.

Но лицам, имеющим на руках государственные акты о праве собственности на землю и прочитавшим вышеприведенный п. 10, успокаиваться, думаю, не стоит.

Дело в том, что в соответствии с нормами как Закона Украины «О Государственном земельном кадастре» так и нормами других законов, предусмотрено правило об обязательном внесении сведений о земельном участке в Государственный земельный кадастр, который вводится в действие Законом Украины «О Государственном земельном кадастре». При этом предусмотрено, что сведения из Государственного реестра земель будут автоматически переноситься в Государственный земельный кадастр.

Вот это «автоматическое» перенесение сведений и должно, думаю, насторожить наших граждан: к сожалению, простые правила, изложенные в законах, на практике «просто так» не работают, а работают «сложно» и даже «очень сложно».

Вот, к примеру, следующая норма закона: в соответствии с п. 2 раздела VII Закона Украины «О Государственном земельном кадастре» предусмотрено, что земельные участки, право собственности на которые возникли до 2004 г., считаются сформированными независимо от присвоения им кадастрового номера. Возникает логический вопрос – а как с теми участками, права на которые возникли после 2004 г.

Думаю, что таких вопросов будет много.

Газета «Подробности» обращалась к такой проблеме, как присвоение земельным участкам, права на которые подтверждаются государственными актами, кадастровых номеров.

Этому же вопросу посвящены некоторые нормы Закона Украины «О Государственном земельном кадастре».

Так в соответствии с уже упоминавшимся п. 2 раздела VII Закона Украины «О Государственном земельном кадастре» предусмотрено, что в случае, если ведомости о земельных участках, права на которые возникли до 2004 г., не внесены в Государственный реестр земель, государственная регистрация этих участков осуществляется на основании технической документации по землеустройству установления (восстановления) границ земельного участка в натуре (на местности) по заявлению их собственников.

Этим же пунктом закона также закреплено правило, которое существовало и ранее, в соответствии с которым внесение изменений в сведения о земельном участке, в том числе и в связи со сменой собственника, осуществляется только после государственной регистрации этих земельных участков – то есть после

внесения в Государственный земельный кадастр.

То есть без кадастрового номера совершить сделку с земельным участком будет невозможно.

Хочу предостеречь читателей: в Севастополе появились мошенники, которые предлагают за «умеренную» цену изготовить справку о присвоении кадастрового номера без землеустроительных работ.

Как мы уже обратили внимание читателя, Закон Украины «О Государственном земельном кадастре» вступает в силу с 01.01.2012 г. Одновременно этим Законом вносятся существенные изменения в другие нормативные акты: Земельный кодекс Украины, Закон Украины «О землеустройстве», Закон Украины «О государственной регистрации имущественных прав на недвижимое имущество и их обременений», другие законы Украины.

В связи с многочисленными обращениями граждан, касающихся земельных вопросов, газета «Подробности» продолжит освещать поднятые гражданами вопросы и публиковать ответы на эти обращения в связи со вступлением в силу Закона Украины «О Государственном земельном кадастре» и вступлением в силу других изменений в действующее законодательство Украины.

Комментарии:

Gunzah: Интересно, упростится ли процедура приватизации садового участка в свете нового закона? Кто-нибудь пошагово может написать?

jahta2006: Два шага вперед, один назад. В. Ульянов(Ленин) (*Вступил в силу закон о земельном кадастре // ForPost (<http://sevastopol.su>). – 2011. – 14.08*).